

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö VN/33265/2021, 20.12.2021

Lausunto luonnoksesta laiksi sivutuotelain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laiksi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua lakiluonnokseen ja ehdottaa seuraavaa.

5 ja 22 §:iin ehdotetaan lisättäväksi sivutuotteiden käytölle ja hävittämiselle ehto, että niistä ei saa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle eikä ympäristölle. ESAVI pitää lisäyksiä tarpeellisina, ja toteaa, että ne mahdollistavan nykyistä paremman vaikuttavuuden viranomaisvalvontaan ja paremman harkintavallan poikkeusten sallimiseen tai kieltämiseen.

7 §:ssä ehdotetaan lisättäväksi kielto käyttää ruokajätettä ja entisiä eläinperäisiä elintarvikkeita (lk 3 sivutuotteita) luonnonvaraisten eläinten ruokintaan. ESAVI katsoo, että kielto on ehdottoman tarpeellinen erityisesti afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi.

23 ja 24 §:ssä ehdotetaan muutettavaksi sivutuotteiden hautaamisesta syrjäisillä alueilla ja koko maassa siten, että laitoksista peräisin olevien hevosten teurassivutuotteiden, kala-alan laitoksista, kalanviljelylaitoksista sekä alkutuotannon toimijoilta luonnonkaloista saatavia sivutuotteita saisi haudata rajoituksetta ainoastaan syrjäisellä alueella. Hevosten teurassivutuotteet saisi kotiteurastuksessa edelleen haudata koko maassa. ESAVI katsoo, että hevosten osalta muutos on perusteltu ja kannatettava, ja kalanviljelylaitosten osalta samoin. Sisävesien alkutuotannon luonnonkalasta peräisin olevien sivutuotteiden hautaamisessa ESAVI katsoo olevan varsin vähäinen eläinten ja ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuva riski. Hautauskielto saattaisi lisäksi hankaloittaa sisävesien hoitokalastuksen toteuttamista, mikäli sitä toteuttaisi alkutuotannon toimija. Täten ESAVI katsoo, että näiden sivutuotteiden osalta hautaaminen tulisi jatkossakin sallia koko maan alueella.

24 §:ssä ehdotetaan myös mahdollistettavaksi munien ja teurassivutuotteiden hautaaminen alle 100 linnun pitopaikoissa nykyisin sallitun raatojen hautaamisen lisäksi. ESAVI pitää muutosta tarpeellisena; tämänhetkisessä lainsäädännössä munia ja teurassivutuotteita ei ole mainittu ja tämä on aiheuttanut hankalasti perusteltavia tilanteita valvonnassa.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Postiosoite: PL 1, 13035 AVI | Käyntiosoite: Wähäjärvenkatu 6, Hämeenlinna

puh. 0295 016 000
kirjaamo.etela@avi.fi

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

www.avi.fi

Pykälän 8 kohdan tekstiin on lisätty maininta ”maatilalla tuottajan omaan käyttöön teurastetuista” siipikarjasta ja jäniseläimistä. Asiasta ei ole mainintaa perustelumuistiossa, ja asiaa valmistelijoilta tiedusteltaessa todettiin, että lisäyksen ei ole ollut tarkoitus tulla mukaan ehdotukseen. Kohdassa viitataan EPNAs (EY) N:o 853/2004 1 artiklan 3. kohdan d alakohdassa ja MMMa elintarvikehygieniasta 318/2021 32 §:ssä kansallisesti säädettyyn siipikarjan ja jäniseläinten teurastukseen ja lihan leikkaamiseen alkuperätilalla. Em. kansallisessa asetuksessa säädetään kyseisen toiminnan enimmäismääräksi 40 000 kg siipikarjanlihaa ja 20 000 kania vastaavan lihamäärän vuodessa. ESAVI ehdottaa, että pykälän 8 kohta muotoiltaisiin viittaamaan em. lainsäädäntöön, jotta olisi yksiselitteistä, mihin toimintaan poikkeusta sovelletaan.

Lisäksi ESAVI toteaa, että pykälän 4. kohdassa sallitaan myös tarhattujen jäniseläinten teurassivutuotteiden hautaaminen koko maassa. Kohta on päällekkäinen pykälän 8. kohdan kanssa. Pykälän 8. kohta (tarkennettuna) kattanee 4. kohdassa mainitut jäniseläimet, ja maininnan voisi 4. kohdasta siten poistaa.

Uudessa 41a §:ssä säädettäisiin useiden muiden sektorin lakien kanssa yhteismitallisesti vaatimuksesta toimijan luotettavuudesta. Ruokavirastolla olisi oikeus pyytää harmaan talouden selvitysyksiköltä luotettavuusselvityksiä. ESAVI katsoo, että toimintatapa on yhteneväinen jo voimassa olevan lainsäädännön kanssa ja siten kannatettava. Sivutuotevalvonnan resurssit kunnissa ja aluehallintovirastoissa ovat kuitenkin varsin vähäiset, ja on mahdollista, että pykälän käytännön hyödyntäminen jää varsin pieneksi.

Uudessa 62a §:ssä ehdotetaan lakiin mahdollisuutta määrätä hallinnollinen rangaistusluontoinen seuraamusmaksu tietyissä rajatuissa tapauksissa. Menettely on yhtenevä elintarvikelaissa, eläintautilaissa ja laissa eläinten merkinnästä ja rekisteröinnistä säädettyssä, ja EU:n valvonta-asetus edellyttää toimivaltaisia viranomaisia ottamaan tällaisia menettelyitä käyttöön. Ruokavirasto ja aluehallintovirastot olisivat toimivaltaisia viranomaisia määräämään seuraamusmaksun. Aluehallintovirasto ei ole ensisijainen valvontaviranomainen kunnan valvomissa kohteissa, joiden toiminnassa havaituista rikkeistä seuraamusmaksu voitaisiin määrätä. Toimenpiteet perustuisivat siten kunnaneläinlääkärin tekemiin havaintoihin ja näkemykseen seuraamusmaksun tarpeesta. Vaarana on, että aluehallintovirastojen sivutuotevalvontaan ja ympäristöterveydenhuollon juristitehtäviin kohdennettujen resurssien vähäisyys hankaloittaa seuraamusmaksun täysimääräistä käyttöönottoa. ESAVI:ssa on kuitenkin jo tehty pilottityötä seuraamusmaksun käyttöönotossa eläintautilain osalta, ja näitä kokemuksia ja luotuja menettelytapoja voitaneen hyödyntää myös muiden lakien, ml. sivutuotelain seuraamusmaksun määräämisessä myös valtakunnallisesti. Lähtökohtaisesti ESAVI katsoo, että maksu on hyvä ja kannatettava lisä valvonnan vaikuttavuutta parantavana keinona, mutta kantaa huolta siitä, että käytettävissä olevilla kunnallisilla ja alueellisilla sivutuotevalvonnan resursseilla sen hyödyntäminen saattaa jäädä varsin vähäiseksi.

70 §:ssä uhkasakon ja teettämisuhan asettamisen toimivalta säädettäisiin Ruokaviraston lisäksi myös aluehallintovirastolle. ESAVI kannattaa ehdotusta ja katsoo sen lisäävän käytännön mahdollisuuksia hyödyntää näitä pakkokeinoja kuntien tekemän valvonnan tukena. Kuitenkin tässäkin kohtaa on huomioitava aluehallintovirastojen sivutuotevalvontaan ja ympäristöterveydenhuollon juristitehtäviin kohdennettujen resurssien pienuus.

Yleisesti lakiehdotuksessa on kannatettavia muutoksia, mutta erityisesti 62a ja 70 §:ien myötä aluehallintovirastoille tulee uusia tehtäviä. ESAVI toivoo, että tässä ja muissakin sektorin lakimuutoksissa lisääntyvät tehtävät tuodaan ministeriön toimesta esiin myös virastojen tulosneuvotteluja käytäessä, jotta edellytykset niiden menestyksekkäälle hoitamiselle voidaan taata.

Läänineläinlääkäri,
ympäristöterveydenhuoltoyksikön päällikkö

Elias Dahlsten

Tämä asiakirja ESAVI/44728/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/44728/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Dahlsten Elias 04.02.2022 17:19